

บทที่ 4

การศึกษาเฉพาะด้านกฎหมาย

4.1 ความสำคัญของหัวข้อความรู้

4.1.1 เดิมประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้ในการปราบปรามลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคือ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ปรากฏว่ากฎหมายดังกล่าวไม่สามารถครอบคลุมถึงกลุ่มขบวนการผู้ค้ายาเสพติดให้ทั่วถึง เนื่องจาก พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มุ่งเน้นเฉพาะตัวการผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนและการกระทำความผิดจะต้องอยู่ในความหมายของคำว่า “ครอบครอง” ตามนิยามของคำว่าครอบครองดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถือว่าผู้ต้องหาต้องแสดงเจตนาชัดถึเพื่อตนประกอบกับตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ถือว่ายาเสพติดเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดอันเป็นองค์ประกอบความผิดภายนอกที่ต้องมีอยู่ ดังนั้นหากผู้กระทำความผิดมิได้ครอบครองยาเสพติดไม่ว่าด้วยกรณีใดๆ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จึงครอบคลุมไปไม่ถึง อันเป็นช่องว่างของกฎหมายก่อให้เกิดขบวนการกลุ่มค้ายาเสพติดซึ่งมักจะอยู่ในรูปของเครือข่าย มีการสั่งการจากนายทุนหรือเจ้าของยาเสพติด มีการจัดขบวนการเครือข่ายในการติดต่อหาลูกค้าผู้รับซื้อยาเสพติด มีการจัดหากลุ่มล่าเหยียดยาเสพติดและกลุ่มดูแลยาเสพติดที่นำมาพักเก็บรักษาไว้ก่อนกระจายยาเสพติด สู่ท้องตลาด กลุ่มขบวนการเหล่านี้หากไม่มีกฎหมายพิเศษและมีบทลงโทษที่ครอบคลุมถึงวิธีการที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดเหล่านี้มาลงโทษจะเป็นการนำไปสู่การแพร่ระบาดของยาเสพติด อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังโดยได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประเทศในภาคพื้นยุโรปและอเมริกา จึงมีการตรา พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ออกมาใช้บังคับเพื่อเป็นการสนับสนุนและอุดช่องว่างของกฎหมาย พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยมีหลักการเหมือนกับหลักสากลในต่างประเทศ กล่าวคือขยายขอบเขตอำนาจศาลให้มีอำนาจพิจารณา อรรถคดีที่เกิดนอกราชอาณาจักรได้ อันเป็นข้อยกเว้นของหลักดินแดน ในด้านตัวผู้กระทำความผิดขยายลักษณะและองค์ประกอบของความผิดกล่าวคือในความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยา

เสพติดนั้น ไม่จำเป็นต้องมียาเสพติดให้โทษเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด ในด้านทรัพย์สินได้ กำหนดหลักเกณฑ์มาตรการในการกำจัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อ มิให้กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดนำไปใช้เป็นทุนในการขยายฐานเครือข่ายหรือขยายวงจรในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

4.1.2 เนื่องจากปัญหาเสพติดในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นกว่าในอดีต ทั้งผู้เสพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนและบางรายเป็นนักศึกษาที่มีจำนวนมากขึ้น ด้วยยาเสพติดก็ได้มีการปรับปรุงให้มีความร้ายแรงกว่าเดิม อันเป็นอันตรายอย่างยิ่งกับประชากรและประเทศชาติ ทั้งยังเป็นต้นตอของอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ผู้จำหน่ายยาเสพติดก็เพิ่มจำนวนขึ้น โดยเป็นขบวนการที่สลับซับซ้อน มีทั้งผู้ค้ารายใหญ่ ผู้จำหน่ายขนาดกลาง และผู้จำหน่ายรายย่อย ผู้ค้าบางรายสามารถค้ายาเสพติดได้ แม้ตนเองจะถูกขังหรือจำคุกอยู่ในเรือนจำ วิธีการในการจำหน่ายยาเสพติดก็ได้มีการพัฒนาขึ้น เพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมจากเจ้าพนักงาน จากที่แต่เดิมการขายยาบ้ากระทำแบบยื่นหมยยื่นแมว ผู้ขาย ส่งยาเสพติดให้ลูกค้า ลูกค้าส่งเงินให้ผู้ขาย แต่วิธีนี้จะไม่ค่อยใช้กันแล้ว คงใช้เพียงผู้ค้ารายย่อย เพราะผู้ค้าอาจถูกจับกุมได้ง่าย ผู้ค้าจึงได้เปลี่ยนวิธีการเป็นให้ลูกค้าส่งมอบเงินให้ก่อน แล้วให้ลูกค้าไปรับยาเสพติดอีกที่หนึ่ง ซึ่งผู้ค้านำยาเสพติดไปเก็บซ่อนไว้ที่อีกสถานที่หนึ่ง แล้วบอกให้ลูกค้าเดินไปหยิบเอง วิธีการนี้แม้จะดีกว่าวิธีการแรกแต่ก็ยังถูกเจ้าพนักงานจับกุมได้ ต่อมาก็ได้ใช้วิธีการทางธนาคาร โดยเฉพาะการค้ายาเสพติดรายใหญ่ ผู้เขียนได้รับสำนวนคดีหนึ่งซึ่งยาไอซ์ของกลางมีน้ำหนัก ถึง 1 กิโลกรัม ข้อเท็จจริงในสำนวนปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ให้สายลับโทรศัพท์ซื้อยาเสพติดจากผู้ค้ารายใหญ่ซึ่งถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ผู้ค้าดังกล่าวก็ให้ลูกค้า (สายลับ) โอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร ซึ่งให้บุคคลหนึ่ง (ซึ่งต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมดำเนินคดี) เปิดบัญชีไว้ แล้วผู้ค้าก็จะให้บุคคลซึ่งไม่ทราบว่าเป็นใครไปถอนเงินออกจากบัญชีโดยใช้บัตร ATM แล้วจึงให้ลูกน้องนำยาเสพติดไปส่งให้ลูกค้า (สายลับ) โดยไปวางไว้ที่ข้างตู้โทรศัพท์หน้าห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง แล้วโทรศัพท์บอกให้ลูกค้าไปรับ วิธีการนี้สายลับซึ่งเจ้าพนักงานใช้ในการล่อซื้อ (ซึ่งก็คือคนที่เคยซื้อขายยาเสพติดกับผู้ค้าในเรือนจำ) จะไม่เห็นหน้าผู้ค้า ได้ยินแต่เสียงทางโทรศัพท์ แม้สายลับจะยืนยันกับผู้จับกุมว่าจำเสียง ผู้ค้าได้และเคยรู้จักกันมาก่อน แต่สายลับโดยทั่วไปจะไม่ไปเบิกความที่ศาล แม้อาจมีสายลับบางราย กล้าไปเบิกความ ก็คงไม่มีน้ำหนักให้ศาลเชื่อว่าสายลับจำเสียงผู้ค้าได้ (แต่สำหรับคดีนี้สายลับถึงแก่ความตาย) ผู้ค้ารายใหญ่ซึ่งสั่งการซื้อขายยาเสพติดทาง

โทรศัพท์มือถืออยู่ในเรือนจำ คดีนี้ได้โอนสิทธิ์จากเจ้าหน้าที่เรือนจำ ซึ่งโดยหน้าที่และความรับผิดชอบแล้วไม่มีเจ้าหน้าที่เรือนจำคนไหนกล้ายอมรับว่าในเรือนจำที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ยินยอมให้นักโทษใช้โทรศัพท์มือถือ เมื่อพนักงานสอบสวนจะดำเนินคดีกับผู้ค้าในเรือนจำ เจ้าหน้าที่เรือนจำก็ให้การยืนยันว่านักโทษในเรือนจำไม่มีใครมีหรือใช้โทรศัพท์มือถือ และนำนักโทษซึ่งอยู่ห้องขังข้างเคียงกับผู้ค้ารายใหญ่มาให้พนักงานสอบสวน ทำการสอบสวน นักโทษดังกล่าวต่างก็ยืนยันว่าไม่เคยเห็น ผู้ค้าดังกล่าวมีหรือใช้โทรศัพท์มือถือ ผู้เขียนเชื่อว่าคงไม่มีนักโทษคนใดกล้าพูดปรักปรำผู้ค้า เพราะผู้ค้าขายเสพติดรายใหญ่ที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำจะมีเงินและทรัพย์สินมาก จึงมีอิทธิพลสูงทั้งต่อนักโทษด้วยกันและเจ้าหน้าที่บางคน จึงทำให้คดีไม่มีพยานหลักฐานที่จะดำเนินคดีกับผู้ค้าดังกล่าว พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการก็ต้องสั่งไม่ฟ้องผู้ค้าดังกล่าว (ต่อมาทราบว่าผู้ค้าดังกล่าวถึงแก่กรรมในเรือนจำ) ส่วนเจ้าของบัญชีที่ได้รับการโอนเงิน เมื่อถูกฟ้องต่อศาลก็ให้การสู้คดีว่าได้เปิดบัญชีเงินฝากจริง แต่มอบสมุดบัญชีและบัตร ATM ให้เพื่อนหญิง (ซึ่งไม่มีตัวตนอยู่จริง) ไปใช้ ตนเองไม่รู้เห็นในการถอนเงินล่อซื้อออกจากบัญชี ซึ่งศาลก็เห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะลงโทษและพิพากษายกฟ้องบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีวิธีการขายยาเสพติดแบบให้เครดิต คือผู้ซื้อไม่ต้องจ่ายเงินทันที ผู้ค้ารายใหญ่ให้ลูกน้องนำยาเสพติดไปส่งให้ผู้ซื้อก่อน เมื่อจำหน่ายยาเสพติดได้เงินแล้ว จึงโอนเงินให้ผู้ค้ารายใหญ่ ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่สลับซับซ้อนมากขึ้นดังกล่าวนี้ ทำให้เจ้าพนักงานไม่สามารถจับกุมดำเนินคดีผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ได้ ในขณะเดียวกันผู้ค้ารายใหญ่ ก็ได้สร้างความร่ำรวย ได้เอาเงินที่ได้จากการขายยาเสพติดไปแปรสภาพ ทำธุรกิจอื่น บังหน้า และซื้อรถยนต์ คอนโดมิเนียม บ้าน และทรัพย์สินต่างๆ ส่วนใหญ่ก็จะซื้อในนามผู้อื่น เพื่อให้เจ้าพนักงานติดตามได้ยากขึ้น เงินสดที่ได้จากการจำหน่ายยาเสพติดมีจำนวนมาก ผู้ค้ามักไม่กล้าไปฝากธนาคาร โดยจะนำไปซุกซ่อนตามสถานที่ต่างๆ เมื่อมีเงินและทรัพย์สินมาก ผู้ค้าเหล่านี้ก็จะมีอิทธิพลและบารมีมากขึ้นด้วย จึงเป็นการยากมาก ที่จะปราบปรามขบวนการ ค้ายาเสพติดให้หมดสิ้นไป การดำเนินคดีอาญาแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ เพราะผู้ค้ายังสามารถค้ายาเสพติดต่อไป แม้จะถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำก็ตาม และผู้ค้ารายใหญ่จริงๆ ก็ยังอยู่ในสังคมได้ โดยไม่ถูกจับกุม ดังนั้นจึงต้องใช้มาตรการในการริบทรัพย์สินเพื่อตัดทอนกำลังและความสามารถในการค้ายาเสพติด (อภิชาติ, 2553)

4.1.3 สืบเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานคดีอาศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคดีอาศาลยุติธรรม จึงสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดี อาศาลยุติธรรม นำประสบการณ์ต่างๆ ที่เรียนรู้จากการปฏิบัติงานมาทำการกลั่นกรองและประมวลผลความรู้ด้านการดำเนินคดีอาศาลยุติธรรม เพื่อจัดทำเป็นชุดองค์ความรู้ในรูปแบบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินคดีอาศาลยุติธรรมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4.2 กฎหมายซึ่งเป็นมูลฐานแห่งความผิดฐานสมคบ

ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับอาศาลยุติธรรมที่สมคบกันกระทำแล้วจะเป็นความผิดฐานสมคบได้นั้น ต้องเป็นความผิดเฉพาะกรณีตามที่บัญญัติเป็นคำนิยามไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาศาลยุติธรรม พ.ศ. 2534 ดังนี้

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาศาลยุติธรรม” หมายความว่า อาศาลยุติธรรมให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยอาศาลยุติธรรมให้โทษ และอาศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

“กฎหมายเกี่ยวกับอาศาลยุติธรรม” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยอาศาลยุติธรรมให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

ตามคำนิยามดังกล่าว คำว่ายาเสพติด นอกจากหมายความถึง ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ แล้ว ยังรวมถึงยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ว่า

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ดังนั้น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในความผิดฐานสมคบ จึงเป็นได้ทั้งยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และต้องเป็นความผิดเฉพาะข้อหาที่บัญญัติไว้คือ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย เท่านั้น ซึ่งมีบทบัญญัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

ก. บทบัญญัติกำหนดความผิดและกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นความผิดโดยหลัก ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

1.) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เว้นแต่รัฐมนตรีได้อนุญาตเฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามปริมาณดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

(1) เด็กซ์โตรัลโดเซอรีนไฮด์ หรือแอล เอส ดี มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ศูนย์จุดเจ็ดห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนลิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไป หรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่สามร้อยมิลลิกรัมขึ้นไป

(2) แอมเฟตามีน หรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนลิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไป

(3) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 นอกจาก (1) และ (2) มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามกรัมขึ้นไป

มาตรา 65 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการผลิต โดยการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุ และมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่

ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีหรือสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสามเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท

มาตรา 66 ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาต และมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิ ไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่ง มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ตั้งแต่ปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสาม แต่ไม่เกินยี่สิบกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สี่แสนถึงห้าล้านบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินยี่สิบกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

2.) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 2

มาตรา 16 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การพิจารณาอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ หรือประเมินเอกสารทางวิชาการ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 68 ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นมอร์ฟีน ฝิ่น หรือโคคาอิน ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองล้านบาทถึงห้าล้านบาท

มาตรา 69 ผู้ใดมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 17 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 17 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นมอร์ฟีน ฝิ่น หรือโคคาอิน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึงหนึ่งร้อยกรัม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้ามอร์ฟีน ฝิ่น หรือโคคาอินนั้น มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าล้านบาท

ถ้าผู้ได้รับอนุญาตตามมาตรา 17 กระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

3.) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(1) การจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรมจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เฉพาะผู้ป่วยซึ่งตนให้การรักษา

(2) การจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ผู้ประกอบการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเฉพาะสัตว์ที่ตนบำบัด

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในมาตรา 19(3)

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

มาตรา 70 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

มาตรา 71 ผู้ใดจำหน่าย มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 20 วรรคหนึ่ง โดยจำนวนยาเสพติดให้โทษไม่เกินที่กำหนดตามมาตรา 20 วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามียาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เกินจำนวนตามมาตรา 20 วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 72 ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

4.) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 4

มาตรา 26 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือในประเภท 5 เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นรายๆ ไป

การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือในประเภท 5 ไว้ในครอบครอง มีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 73 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามียาเสพติดให้โทษในประเภท 4 ตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

5.) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 5

มาตรา 26 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือในประเภท 5 เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นรายๆ ไป

การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือในประเภท 5 ไว้ในครอบครอง มีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 75 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมานั้น เป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 76/1 ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 วรรคหนึ่ง โดยมีจำนวนยาเสพติดให้โทษไม่ถึงสิบกิโลกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามียาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคหนึ่งนั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคสองนั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ข้างต้น การกระทำที่เป็นความผิดและกฎหมายกำหนดบทลงโทษ ทั้งเป็นความผิดมูลฐานแห่งความผิดฐานสมคบด้วย ได้แก่ การผลิต การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย และการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทต่างๆ

1. การผลิต หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย
2. การนำเข้า หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร
3. การส่งออก หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร
4. การจำหน่าย หมายความว่า ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้
5. การมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งมีสาระสำคัญของการทำงานอยู่ที่ “การครอบครอง” พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และกฎหมายยาเสพติดต่างๆ ไม่ได้ให้นิยามคำว่า “การครอบครอง” ไว้โดยตรง แต่ในทางวิชาการได้มีการให้นิยาม “การครอบครอง” ในทางกฎหมายอาญาไว้ โดยเห็นว่า คำว่า “ครอบครอง” นี้ไม่ได้มีความหมายเช่นเดียวกับ “สิทธิครอบครอง” ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การครอบครองตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง การปกครองทรัพย์สินนั้นตามความเป็นจริง โดยผู้ปกครองมีเจตจำนงที่จะปกครองทรัพย์สินนั้น กล่าวคือ การครอบครองตามประมวลกฎหมายอาญา มีองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่

(1) ต้องมีอำนาจปกครองอันแท้จริงเหนือทรัพย์สินนั้น กล่าวคือ ได้ใช้อำนาจปกครองทรัพย์สินอยู่ตามความเป็นจริง โดยสามารถจัดการทรัพย์สินนั้นในทางหนึ่งทางใด

(2) ต้องมีเจตจำนงที่จะปกครองทรัพย์สินนั้น

โดยมีข้อสังเกตว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นเจตจำนงที่จะปกครองทรัพย์สินเป็นรายทรัพย์สินไป อาจเป็นเจตจำนงทุกๆ ไป ที่จะปกครองทรัพย์สินก็ได้ เช่น เจ้าของบ้าน มีเจตจำนงทุกๆ ไป ที่จะปกครองทรัพย์สินทุกสิ่งในบ้าน รวมถึงทรัพย์สินที่มีผู้มาให้ในเวลาที่เขาไม่อยู่ และเขาไม่รู้ว่าทรัพย์สินอะไรด้วย

โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า การครอบครองทางอาญา จะต้องยึดตามความเป็นจริง ซึ่งรวมถึงกรณี ไม่ปฏิเสธการครอบครองในเวลาอันสมควรด้วย

การกระทำเป็นจุดเริ่มแรกในการพิจารณาความผิดของบุคคล หากไม่มีการกระทำของบุคคลเลย ก็คงเป็นเพียงเหตุการณ์ซึ่งไม่ใช่เรื่องของกฎหมายที่จะเข้าไปจัดการหรือยุ่งเกี่ยวได้

การกระทำ หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายของมนุษย์ที่มีเจตจำนงควบคุม หรืออาจกล่าวโดยละเอียดได้ว่า การกระทำ คือ การเคลื่อนไหว หรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายภายใต้บังคับของจิตใจ ซึ่งเรียกว่า โดยรู้สำนึก

การกระทำเป็นการแสดงออกของการกระทำที่มีความมุ่งหมายกำกับ ขั้นตอนของการกำหนดจุดมุ่งหมายรายละเอียดเป็นขั้นเป็นตอนและแผนการที่จะดำเนินการ แล้วดำเนินการไปตามนั้น เป็นการกระทำของมนุษย์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในการกระทำของมนุษย์นั้นจะมี การคิดที่จะกระทำ การตกลงใจที่จะกระทำตามที่คิดไว้ และได้กระทำไปตามที่ตกลงใจนั้น

ผู้ที่คิดที่จะกระทำการต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังกล่าว แล้วได้ตกลงใจที่จะกระทำตามที่คิด และได้กระทำไปตามที่ตกลงใจนั้น ย่อมมีความผิด ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

ข. บทบัญญัติกำหนดความผิดและกำหนดโทษเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 ได้แก่

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๓ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เว้นแต่การผลิตเพื่อส่งออกและการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ บางชนิดที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อตามมาตรา ๖ (๔ ทวิ) โดยได้รับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุข
หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท
๓ หรือประเภท ๔ หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับสารระเหยปัจจุบันยังไม่มีกำหนดในกฎกระทรวงว่าเป็นยาเสพติดตาม
พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ดังนั้น
การตกลงกันกระทำความผิดเกี่ยวกับสารระเหยจึงยังไม่อาจเป็นความผิดฐานสมคบได้ ซึ่งต่างจาก
ยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งมีกำหนดในกฎกระทรวงว่าเป็นยาเสพติดตาม
พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ตาม
กฎกระทรวง (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำ
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ลงวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2535 (อนุสรณ์, 2553)

4.3 กฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษกรณีสมคบ

ตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.
2534 ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 8 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

นอกจากนี้ การที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพิ่มขึ้นเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายดังกล่าวโดยเฉพาะในทำนองเดียวกันกับบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการความผิดฐานสมคบดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้กำหนดให้การกระทำลักษณะต่างๆ ของผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นความผิดที่พิเศษและแตกต่างไปจากหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญา ทั้งได้กำหนดโทษขึ้นไว้เป็นการเฉพาะสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่

1. การกระทำอันเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือ

มาตรา 6 ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

- (1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด
- (2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ เพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อบริการผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
- (3) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก แก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม
- (4) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อบริการผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
- (5) ปกปิด ซ่อนเร้น หรือเอาไปเสีย ซึ้งยาเสพติดหรือวัตถุใดๆ ซึ่งใช้ในการกระทำความผิด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด
- (6) ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหา หรือให้เงิน หรือทรัพย์สิน ที่ฟันทัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตน ให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้น หรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

2. การพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา 7 ผู้ใดพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

เหตุที่ต้องบัญญัติมาตรการเป็นพิเศษดังกล่าวเนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป คือ

(1) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย (victimless crime) เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบเป็นผู้กระทำความผิด ไม่มีผู้เสียหายที่จะเข้าร้องทุกข์ให้ดำเนินคดี จึงยากแก่การสืบสวนจับกุม

(2) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมักมีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) มีการจัดตั้งองค์กรอย่างเป็นระบบ มีขบวนการที่ซับซ้อน มีการแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมักเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการประสานงานกันทั้งในและนอกประเทศ

(4) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรมอย่างอื่นตามมา

(5) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดทำลายทรัพยากรมนุษย์ ก่อความเสียหายต่อระบบสังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ

มาตรการต่าง ๆ ดังกล่าว จึงเป็นมาตรการเสริม อันเนื่องมาจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ยากต่อการปราบปราม และเป็นอาชญากรรมที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้เท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้เสนอร่าง “กฎหมายสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ขึ้นเพื่อใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

และเนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งเรียกร้องให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อนำหลักการ “สมคบกันกระทำความผิด (conspiracy) บัญญัติไว้เป็นกฎหมายในรัฐของตน

จึงได้มีการนำหลักการ “สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 8

หลักการสมคบกันกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 บัญญัติว่า

“ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

หลักเกณฑ์การสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีดังนี้

1. ผู้กระทำความผิด

กฎหมายบัญญัติว่า “ผู้ใด” ดังนั้น ผู้กระทำความผิดจึงเป็น มนุษย์ซึ่งกฎหมายไม่จำกัดว่าจะเป็นใคร

2. การกระทำที่เป็นความผิด คือ “การสมคบโดยตกลงกัน”

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมาย อธิบายว่า การสมคบ คือการตกลงกัน กล่าวคือ

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายไว้ในเรื่องความผิดฐานกบฏและฐานช่องโจรว่า คำว่า “สมคบกัน” หมายความว่า ตกลงกันระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไป เพื่อร่วมกระทำการอันใดอันหนึ่งด้วยกัน

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นกร ได้อธิบายไว้ในเรื่องความผิดฐานกบฏและฐานช่องโจรว่า การสมคบ คือ การตกลงกัน

ศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทย์ อธิบายไว้ในเรื่องความผิดฐานกบฏว่า การสมคบ เป็นการตกลงร่วมกันที่จะเป็นกบฏ แม้ยังไม่มีการเตรียมเพื่อเป็นกบฏก็เป็นความผิดแล้ว โดยการเตรียมเลยขั้นสมคบกันไปแล้ว โดยได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ในความผิดฐานคบคิดกันเป็นประปักษ์ต่อรัฐว่า การสมคบ ต้องร่วมคิดกันเพื่อร่วมมีส่วนในการกระทำต่อไปตามที่ร่วมคิดกันนั้นด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 8 ได้บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดเลยว่า การสมคบ ต้องเป็นการสมคบโดยตกลงกัน

ดังนั้น เมื่อมีการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดขึ้น ก็เป็นความผิดสำเร็จ

ซึ่งเมื่อพิจารณาลำดับการกระทำความผิด โดยเริ่มต้นด้วยการคิดที่จะกระทำความผิด การตกลงใจที่จะกระทำความผิด และการลงมือกระทำความผิด ซึ่งการสมคบกระทำความผิดถือว่าความผิดเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตกลงใจ แต่การสมคบกันโดยการตกลง ไม่ใช่เป็นการสมคบกันอย่างเดียว กล่าวคือ การสมคบกันเป็นลักษณะของเจตนา ซึ่งเรียกว่า meeting of mind เป็นเจตนาชั่วของคนสองคน ซึ่งการสมคบโดยตกลงกันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า มากกว่าจิตใจชั่วแล้ว คือได้มีการกระทำแล้ว ซึ่งได้แก่ การตกลงกัน ซึ่งเป็นอาการนาม ในภาษาอังกฤษคือ “agreement” จึงเห็นได้ว่า การสมคบกันโดยการตกลงกัน ครอบงำประกอบความผิดอาญา กล่าวคือ คนสองคนมีเจตนาชั่ว และได้มีการตกลงกัน ซึ่งเป็นการกระทำที่แสดงออกซึ่งเจตนาแล้ว

3. องค์ประกอบภายใน

3.1 เจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

3.2 เจตนาพิเศษ เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ซึ่ง “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ การสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

4. เมื่อได้สมคบกัน โดยการตกลงกันเพื่อที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีความผิดฐานสมคบแล้ว ได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้น ซึ่งเป็นความผิดอีกต่างหาก ดังนี้ ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น

กล่าวคือ โดยหลักทั่วไป เมื่อบุคคลใดเข้าสมคบโดยการตกลงกับบุคคลอื่นเพื่อจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 8 วรรคแรก และถ้าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย บุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีกกระทงหนึ่ง ซึ่งเป็นความรับผิดจากการกระทำของตนเอง ส่วนกรณีตามมาตรา 8 วรรคสอง คือ เมื่อบุคคลนั้นได้เข้าสมคบโดยการตกลงกับบุคคลอื่น ซึ่งมีความผิดตามมาตรา 8 วรรคแรกแล้ว และบุคคลอื่นซึ่งเข้าร่วมสมคบกันได้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้น เพราะเหตุที่ได้สมคบกัน โดยที่บุคคลนั้น ไม่ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเลย เพียงแต่เข้าร่วมสมคบโดยการตกลงเท่านั้น ผลก็คือ บุคคลนั้นต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ร่วมสมคบคนอื่นได้กระทำด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลัก “ความรับผิดจากการกระทำของบุคคลอื่น (vicarious liability) นั้นเอง และการที่ผู้ร่วมสมคบนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเองนี้ ถือเป็นความรับผิดเด็ดขาด (strict liability) ด้วย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การสมคบโดยการตกลงกันเพื่อกระทำความผิด ก็คือ หลัก conspiracy ซึ่งนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั่นเอง และโดยหลักการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั่วไป ผู้กระทำจะมีความผิดเมื่อได้กระทำถึงขั้น ลงมือ และเมื่อหลักการสมคบกันกระทำความผิด

ถือว่าการกระทำขั้นตกลงใจ เป็นการเริ่มต้นความผิด ดังนั้น การนำหลักการสมคบกันกระทำ ความผิดมาใช้กับความผิดยาเสพติด จึงเป็นการขยายขอบเขตความรับผิดชอบเกี่ยวกับยาเสพติดให้ต้อง รับผิดชอบตั้งแต่การกระทำขั้นตกลงใจ นั้นเอง

แม้จะมีกฎหมายกำหนดมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ เป็นพิเศษดังกล่าว สภาพการณ์ของอาชญากรรมยาเสพติดในประเทศไทยก็ยิ่งรุนแรงขึ้นอย่างเห็น ได้ชัด การผลิตยาเสพติดนอกประเทศแล้วนำมาจำหน่ายในประเทศไทย หรืออาศัยประเทศไทยเป็น ที่พักยาเสพติดก่อนลำเลียงออกไปนอกประเทศมีจำนวนมากขึ้น และเป็นคดีร้ายสำคัญ ปริมาณยา เสพติดในการกระทำความผิดในแต่ละครั้งมีปริมาณสูง คดีร้ายสำคัญดังกล่าวมักจะโยงโยไปถึง ต่างชาติ เพราะประเทศไทยเป็นตลาดแหล่งใหญ่ ชาวต่างชาติสามารถเข้ามาติดต่อได้ง่าย และยาเสพติดที่มาจากแหล่งบริเวณชายแดนไทย พม่า ลาว ยังคงเป็นยาเสพติดที่ตลาดให้ความเชื่อถือว่ามีความ บริสุทธิ์สูง จึงทำให้ราคายาเสพติดสูง และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อหวังกำไรจาก การค้ายาเสพติดมีจำนวนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี ยังคงได้แต่ผู้ร้ายย่อย หรือผู้ ลำเลียงยาขั้นปลายแล้ว แม้จะมีการลำเลียงยาในปริมาณมาก แต่ก็ไม่ใช่ผู้ที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของ องค์กรหรือเครือข่ายที่ค้ายาเสพติด การดำเนินการของรัฐไม่สามารถดำเนินการไปได้ถึงตัวสำคัญซึ่ง เป็นผู้ที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายยาเสพติดดังกล่าว ซึ่งมีหลายสาเหตุ อาทิเช่น อิทธิพล ของบุคคลตัวสำคัญ ระบบงานของเครือข่ายยาเสพติดที่มีระบบที่มีประสิทธิภาพมีการแบ่งงานและ มีการตัดช่วงตอนของสมาชิกในเครือข่าย ความไม่มีประสิทธิภาพของการปฏิบัติการของรัฐ จนถึง ช่องว่างในทางกฎหมาย

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สามารถใช้มาตรการสมคบดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดได้ ได้แก่ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด

จากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 การกระทำที่เป็นการสมคบ ต้องเป็นการสมคบโดยการตกลงกัน การกระทำที่เป็น

ความผิด ที่สามารถนำตัวผู้ที่มีการกระทำมาดำเนินคดีและลงโทษได้ คือผู้ที่ได้ “ตกลง” ด้วยในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น เท่านั้น

การตกลงกัน เป็นคำธรรมดาทั่วไป หากตีความตามความหมายที่นักวิชาการทางกฎหมายได้ให้นิยามการสมคบไว้ว่า การสมคบ คือการตกลงกัน การสมคบก็คือการแสดงออกถึงความเห็นพ้อง โดยชัดเจน หรือโดยกริยาอาการ หรือโดยปริยาย กับการกระทำความผิดของผู้ที่ร่วมกระทำนั่นเอง

แต่หากพิจารณารูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว จะพบว่า มีหลายรูปแบบ ที่ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด ไม่ได้ทำการตกลงด้วย ได้แก่

1. กรณีที่มีการจำหน่ายยาเสพติดเป็นทอดๆ

เช่น หากนาย ก. จำหน่ายยาเสพติดให้นาย ข. แล้วนาย ข. จำหน่ายยาเสพติดให้นาย ค. แล้วนาย ค. จะจำหน่ายยาเสพติดให้แก่สายลับหรือเจ้าหน้าที่อำพรางแล้วถูกจับกุมได้เสียก่อนที่จะทำการส่งมอบยาเสพติด จากการสอบสวนได้ความถึงการกระทำผิดของนาย ก.

กรณีเช่นนี้จะเห็นได้ว่า นาย ก. ไม่ได้ร่วมกับนาย ข. และนาย ค. ในการจำหน่ายยาเสพติดไปเป็นทอดๆ จึงไม่ได้เป็นตัวการในการกระทำผิดของนาย ค. ไม่ได้เป็นผู้ใช้ และไม่ได้เป็นผู้สนับสนุนในการกระทำผิดของนาย ค.

ส่วนหากวินิจฉัยตามหลักกฎหมายสมคบนั้น ก็จะเห็นได้ว่า นาย ก. ไม่ได้ตกลงกับนาย ค. ในการที่นาย ค. จะจำหน่ายยาเสพติดให้กับใครก็ตาม ไม่ได้พร้อมใจ หรือยินยอมด้วยในการกระทำของนาย ค. จึงไม่อาจใช้หลักกฎหมายสมคบดำเนินคดีกับนาย ก. ได้

2. กรณีนายหน้าที่ไม่ได้เป็นเครือข่ายค้ายาเสพติดด้วยกัน

เช่น หากนาย ก. รู้จักกับ นาย ข. และนาย ค. โดยที่รู้ว่านาย ข. เป็นผู้ค้ายาเสพติด และรู้ว่านาย ค. เป็นผู้เสพยาเสพติด หรือต้องการยาเสพติดไปขายต่อ แล้วนาย ก. ได้บอก นาย ค. ว่า หากต้องการยาเสพติดให้ไปติดต่อกับนาย ข. ดังนี้

หากเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมนาย ข. เมื่อส่งมอบยาเสพติดแล้ว และได้ตั้งข้อกล่าวหาจำหน่ายยาเสพติด หรือกรณีที่ นาย ข. ยังไม่ได้ส่งมอบยาเสพติด แล้วถูกจับกุมเสียก่อน โดย

เจ้าพนักงานตำรวจตั้งข้อหา พยายามจำหน่ายยาเสพติด กรณีทั้งสองข้อกล่าวหาดังกล่าว แม้นาย ก. จะไม่ใช่ตัวการ เนื่องจากไม่ได้ร่วมกับนาย ข. ในการกระทำความผิด หากแต่บอกให้ไปติดต่อกันเองเท่านั้น อีกทั้งไม่ได้ก่อเจตนาให้นาย ข. กระทำความผิด เนื่องจากนาย ข. เป็นผู้ค้ายาเสพติดอยู่แล้ว แต่อาจเป็นผู้สนับสนุนการกระทำของนาย ข. ในการจำหน่าย หรือพยายามจำหน่ายยาเสพติดได้

แต่หากเจ้าพนักงานตำรวจเข้าจับกุมนาย ข. ก่อนที่จะถึงสถานที่นัดหมายในการส่งมอบยาเสพติด โดยตั้งข้อกล่าวหาแต่เพียง มียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเท่านั้น กรณีจะเป็นปัญหา เนื่องจากการครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่ายนั้น สารสำคัญของกรกระทำก็คือการครอบครอง ซึ่งนาย ก. ไม่ได้เข้าสนับสนุนการครอบครองยาเสพติดของนาย ข. กล่าวคือ ไม่ได้เข้าช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการครอบครองยาเสพติด นาย ก. จึงไม่อาจเป็นผู้สนับสนุนได้

และหากพิจารณาหลักกฎหมายสมคบแล้ว ก็จะพบว่า นาย ก. ไม่ได้ตกลงด้วยกับนาย ข. ในการครอบครองยาเสพติดดังกล่าว จึงไม่อาจใช้หลักสมคบดำเนินคดีกับ นาย ก. ได้

3. กรณีเครือข่ายองค์กรอาชญากรรม

เช่น กรณีที่มีผู้บงการหรือผู้ประสานงานอยู่คนเดียวเป็นคนกลางของเครือข่าย เป็นคนเดียวที่ติดต่อกับขบวนการที่รับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ เช่น ผู้ผลิต ผู้ลำเลียง นายหน้า ผู้รับเงิน ผู้ส่งเงิน เป็นต้น โดยที่ขบวนการแต่ละด้าน ไม่รู้จักกันเลย

หากเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมผู้ลำเลียงยาเสพติดคนหนึ่งได้ พร้อมผู้รับเงิน จากลูกค้าที่ได้รับคำสั่งให้มารับเงินตามที่ผู้บงการหรือผู้ประสานงานสั่ง หรือผู้ที่เป็นขบวนการคนอื่นๆ ได้ โดยที่ไม่สามารถจับกุมผู้ที่เป็นผู้บงการหรือผู้ประสานงานที่เป็นคนกลางได้ ก็จะไม่สามารถพิสูจน์ถึงการตกลงกันกระทำความผิดของแต่ละขบวนการได้ หากขบวนการรายหนึ่งไม่รู้ถึงการมีตัวตนของขบวนการอีกรายหนึ่ง เช่น ผู้รับเงินอาจจะไม่รู้ว่ามีผู้ลำเลียงที่ส่งมอบยาเสพติดให้กับคนต่างประเทศด้วย เพราะเข้าใจว่าเครือข่ายของตนจะค้ายาเสพติดกับคนไทยเท่านั้น หากการกระทำความผิดรายที่ถูกจับกุม เป็นการค้ายากับชาวต่างประเทศ ก็จะพิสูจน์ว่าผู้รับเงินมีการตกลงด้วยใน

การค้ายาเสพติดรายนั้นไม่ได้ จึงไม่อาจใช้หลักกฎหมายสมคบดำเนินคดีกับช่างงานที่ไม่อาจหาจุดเชื่อมโยงได้

4. กรณีองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดขนาดใหญ่

ในบางองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดที่มีสายการบังคับบัญชา อาจมีกรณีที่มีเครือข่ายใหญ่มาก และมีเครือข่ายย่อยหลายเครือข่าย เช่น องค์กรอาชญากรรมยาเสพติดของขุนล่า องค์กรอาชญากรรมยาเสพติดของอาซัน ที่มีเครือข่ายยอมดำเนินการค้ายาเสพติดอยู่หลายเครือข่าย กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย ซึ่งแต่ละเครือข่าย จะถูกตัดตอนไม่ให้รู้จักกันเพื่อให้เจ้าพนักงานไม่สามารถที่จะสืบจับได้ทั้งเครือข่าย ดังนั้น แต่ละเครือข่ายอาจไม่รู้ถึงการมีตัวตนของเครือข่ายอื่นเลยก็ได้

ซึ่งก็จะก่อปัญหาได้เช่นกัน หากเจ้าพนักงานสามารถสืบทราบได้ถึงหลายเครือข่ายที่มีความเชื่อมโยงกัน อาจจะใช้บัญชีเงินฝากธนาคารเลขที่เดียวกัน แต่เจ้าพนักงานก็จะไม่สามารถพิสูจน์ได้ถึงการตกลงกัน เนื่องจากเป็นเหตุสุดวิสัย เพราะธรรมชาติของการดำเนินการ อย่างเป็นองค์กรลักษณะนี้ ที่จะไม่มีการตกลงกันกระทำกับคนนอกเครือข่ายแต่อย่างใด

หากให้นิยามคำว่า สมคบ คือการตกลงกัน ก็จะไม่สามารถใช้กับการกระทำ ความผิดในรูปแบบดังกล่าวได้ นับว่าเป็นช่องว่างทางกฎหมายที่มีความสำคัญมากเลยทีเดียว

หลักกฎหมายสมคบกันกระทำความผิด ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อปราบปราม อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด แต่จากปัญหาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีหลายกรณีที่ไม่สามารถใช้หลักกฎหมายสมคบได้ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาว่า กรณีที่หลักกฎหมายสมคบ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ควรจะเป็นกฎหมายที่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ทุกรูปแบบ กลับไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เกิดจากเหตุใด เป็นความบกพร่องของกฎหมายอย่างไร

ดังนั้น หากจะพิจารณาค้นหาความบกพร่องของหลักกฎหมายสมคบกับการ ดำเนินคดีอาชญากรรมยาเสพติดของประเทศไทย จะต้องเริ่มพิจารณาจากหลักกฎหมายเบื้องต้น ก่อน กล่าวคือ ต้องพิจารณาก่อนว่า โดยแท้ที่จริงแล้ว “การสมคบ” คืออะไร โดยจะต้องศึกษาจาก

ต้นกำเนิดของหลักกฎหมายสมคบ และศึกษาว่าในประเทศต่างๆ ได้ให้ความหมายและตีความหลักกฎหมายสมคบได้อย่างไร (อนุสรณ์, 2553)

4.4 กฎหมายอื่นที่เป็นหลักทั่วไป

ปัญหาและอุปสรรคหนึ่งในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คือ จากรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ที่มีการแบ่งสายงานบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น ซึ่งผู้เป็นหัวหน้าองค์กร นายทุน หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด เป็นผู้วางแผนการและประสานงานต่างๆ ในการกระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะของการกระทำที่ต่อเนื่อง มีระบบหน้าที่ชัดเจน โดยหัวหน้าองค์กร นายทุน หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ดังกล่าว ไม่ได้ลงมือกระทำความผิดเอง อีกทั้งมักไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ขณะที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การดำเนินการต่างๆ ก็มักจะรวดเร็ว เป็นความลับ รู้กันเฉพาะในบรรดาผู้ร่วมกระทำความผิด และมีการตัดการเชื่อมโยงไม่ให้สาวถึงตัวหัวหน้าองค์กร นายทุน หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง จึงมีปัญหาในการดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กร นายทุน หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ดังกล่าว โดยประเด็นปัญหาหนึ่งเป็นปัญหาในเรื่องหลักกฎหมายเกี่ยวกับผู้ร่วมกระทำความผิด อันเป็นปัญหาในเชิงสารบัญญัติ ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

1. ปัญหาในการใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปเรื่อง “ตัวการ”

ตัวการ คือ ผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้กระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

หลักเกณฑ์ คือ

- 1) ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- 2) ต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

เช่น การร่วมกันกระทำโดยแต่ละคนกระทำถึงขั้นที่เป็นความผิดในตัวเอง การแบ่งหน้าที่กันทำ การอยู่ร่วมในที่เกิดเหตุในลักษณะที่พร้อมจะเข้าช่วยเหลือผู้กระทำผิดคนอื่นได้ทันที เป็นต้น

3) ต้องมีเจตนาที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

กล่าวคือ มีเจตนาชี้เอาการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำของตนเองด้วย ผู้ที่เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น จะเป็นผู้กำหนดแผนการหรือกำหนดตัวบุคคล เวลา สถานที่กระทำความผิด โดยไม่ได้ลงมือกระทำความผิด อีกทั้งไม่อยู่ในเหตุการณ์ขณะที่ความผิดเกิดขึ้น จึงจะถือว่า บุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบในฐานะตัวการไม่ได้ มาตรการทางกฎหมายเรื่องตัวการจึงไม่อาจใช้ดำเนินคดีกับบุคคลผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้

2. ปัญหาในการใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปเรื่อง “ผู้ใช้”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 บัญญัติว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ไม่ว่าจะด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือด้วยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

หลักเกณฑ์ประการสำคัญในเรื่องผู้ใช้ ก็คือ การ “ก่อ” ให้ผู้อื่นกระทำความผิด คำว่า “ก่อ” ให้ผู้อื่นกระทำความผิด หมายถึงการก่อเจตนาของผู้ใช้นั้นเอง ในกรณีที่ผู้อื่นตัดสินใจกระทำความผิด และลงมือกระทำความผิดไปแล้ว ผู้ใช้ให้กระทำความผิดย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

โดยปกติ องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะเป็นผู้กระทำความผิดโดยอาชีพ มีรูปแบบเป็นระบบที่กำหนดหน้าที่โดยชัดเจน ผู้กระทำความผิดได้มีเจตนาแน่วแน่ที่จะกระทำความผิดอยู่แล้ว เพียงแต่จะต้องรอกระทำตามแผนการที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังจะกำหนดขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังได้กำหนดแผนการ หรือกำหนดตัวบุคคล เวลา หรือสถานที่กระทำความผิด จึงไม่ถือว่าเป็นการ “ก่อ” ให้ผู้กระทำความผิดตกลงใจที่จะกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ต้องรับผิดชอบในฐานะตัวการทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด จึงไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้

3. ปัญหาในการใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปเรื่อง “ผู้สนับสนุน”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น”

กฎหมายกำหนดไว้ว่า การสนับสนุน คือ การกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก “ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด” การกระทำความผิดในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้โดยชัดแจ้งแล้ว ทั้งมีการกระทำความผิดเป็นประจำ ผู้ลงมือกระทำความผิดแต่ละคนรู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง เพียงแต่ต้องกระทำตามแผนการของผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง การที่หัวหน้าองค์กรกำหนดแผนการให้ไม่เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้กระทำความผิดจะต้องกระทำความผิดตามแผนการนั้นให้ทำงานง่ายขึ้น เป็นแต่การกำหนดเป้าหมายหรือกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

ทั้งนี้ การสนับสนุนกระทำความผิด ต้องเป็นการสนับสนุนการกระทำความผิดของบุคคลอื่น แต่ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขององค์กรอาชญากรรม ผู้ที่ได้รับประโยชน์และเป็นเจ้าของการกระทำความผิดคือหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั่นเอง การกระทำของหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง เป็นการกระทำอย่างที่เอาการกระทำนั้นเป็นเรื่องของตนเอง ไม่ใช่การช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้อื่น อันจะเข้าหลักเกณฑ์ผู้สนับสนุน

นอกจากนี้ ในกรณีของการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกที่จะเป็นการสนับสนุน ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ถ้าการกระทำไม่เป็นความผิด หรือความผิดยังไม่เกิด การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ไม่มีผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

มาตรการทางกฎหมายเรื่องผู้สนับสนุน จึงไม่สามารถใช้ดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้น ก่อนที่จะมีการลงมือกระทำความผิด อันเป็นการป้องกันไม่ให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นได้ จากปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้เสนอร่าง “กฎหมายสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ขึ้นเพื่อใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น (อนุสรณ์, 2553)

4.5 กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เกี่ยวกับการขอรับทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด” หมายความว่า เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซื้อมีหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใดๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือ ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ อัยการสูงสุดเป็นรองประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งนอกจากประธานกรรมการไม่อาจมาประชุมได้อาจมอบหมายให้ ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือเทียบเท่าหรือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการมาประชุมแทนเฉพาะครั้งนั้นก็ได้

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๓๓

(๒) ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๓) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาหรือผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดและการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๒๔ และระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้อนุกรรมการหรือเลขาธิการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินตาม (๒) หรือดำเนินการยึดหรืออายัดตาม (๔) แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

มาตรา ๑๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา และเสนอความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ได้รับมอบหมายก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้คณะกรรมการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขานุการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้

มาตรา 20 ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนาหา ก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา และให้นำความในมาตรา 19 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 21 คณะกรรมการ หรือเลขานุการอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ โดยให้ประกาศเพื่อให้ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานต่อคณะกรรมการเพื่อขอรับทรัพย์สินคืนได้ด้วย

การตรวจสอบทรัพย์สินและการประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 22 ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณ ให้คณะกรรมการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดีซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต่องานนั้น

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายได้อาจมีการโอน ยักยอก ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยตามมาตรา 16 (3) ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิ ผู้ถูกตรวจสอบ หรือ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อ

ขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และให้นำความในมาตรา 19 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการจัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่าการยึดหรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรานี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” ให้ความหมายรวมถึง

- ดั่งกล่าว
- (1) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลของทรัพย์สิน
  - (2) หนี้ที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา
  - (3) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา ที่ได้รับ ขาย จำหน่าย โอนหรือยกย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัด และภายหลังนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการได้ว่าการโอนหรือการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

มาตรา 23 เมื่อคณะกรรมการหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว แล้วรายงานให้ทราบ

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (9)

ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 24 การเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้

การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด โดยใช้จากเงินกองทุนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ไต่จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 25 เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและตรวจสอบทรัพย์สิน ยึด หรือ อายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ อนุกรรมการและเลขาธิการ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถาม หรือ เรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กร หรือ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือ ส่งบัญชีเอกสาร หรือ หลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือ เพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์และสถาบันการเงินด้วย

(3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือ ยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด หรือมีทรัพย์สินตามมาตรา 22 ซุกซ่อนอยู่ เพื่อทำการตรวจค้น หรือ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการในทันทีทรัพย์สินนั้นจะถูกยกย้าย ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน

ในกรณีตาม (3) ประธานกรรมการ หรือเลขาธิการจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

มาตรา 26 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 22 ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนตัว

มาตรา 27 เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง และทรัพย์สินที่คณะกรรมการมีคำสั่งให้ยึด หรืออายัดตามมาตรา 22 เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ให้ พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้อง หรือในเวลาใดๆ ก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาก็ได้ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถยื่น คำร้องก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา จะยื่นคำร้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา ก็ ได้ เว้นแต่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่พบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพิ่มเติมอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำ พิพากษา เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

มาตรา 28 เมื่อศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 27 แล้ว ให้ศาลสั่งให้ ประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างเป็น เจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนคดีถึงที่สุด ในกรณีที่มีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจ อ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ ก็ให้เลขานุการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบเพื่อใช้สิทธิดังกล่าว โดยแจ้ง ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งล่าสุดของผู้นั้นเท่าที่ปรากฏหลักฐานในสำนวนการ สอบสวน

ค่าใช้จ่ายในการประกาศและในการแจ้ง ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

มาตรา 29 บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาล ตามมาตรา 27 วรรคหนึ่งนั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เกี่ยวกับ ยาเสพติดให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นเว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำ ร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(2) ตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมี ค่าตอบแทน หรือ ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็น ผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อน ว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่ หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบ

อาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่น โดยสุจริตเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา 30 บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกลหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมิใช่เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ มีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้นเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อศาลสั่งรับคำร้องแล้ว ให้ศาลสั่งให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันเพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน มายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อได้ว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

ค่าใช้จ่ายในการประกาศ ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือในกรณีที่ปรากฏเจ้าของ แต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด และจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดหรือมิใช่เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา 36 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา 31 ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา 29 และมาตรา 30 ให้ตกเป็นของกองทุน

มาตรา 32 ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหา หรือ จำเลยรายใด ให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น รวมทั้งทรัพย์สินของผู้อื่นที่ได้ยึด หรืออายัดไว้เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสิ้นสุดลง ส่วนทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของที่ได้ยึด หรือ อายัดไว้ เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ให้ตกเป็นของกองทุน

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินคดีได้ภายในสองปีนับแต่วันที่การกระทำความผิดเกิด และไม่อาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ให้ทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของ

ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นตกเป็นของกองทุน แต่ถ้าไม่อาจดำเนินคดีต่อไปได้เพราะเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย รายใดถึงแก่ความตาย ให้ทรัพย์สินตกเป็นของกองทุน เว้นแต่ภายในสองปี นับแต่วันที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยรายนั้นถึงแก่ความตาย และทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสามารถพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ได้ทรัพย์สินดังกล่าวมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณชน ก็ให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2550

มาตรา 3 บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงหรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด 3 วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด 4 อุทธรณ์และฎีกา แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า รวมถึงอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ศาลอุทธรณ์” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ซึ่งมิใช่ศาลอุทธรณ์ภาค

มาตรา 13 ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยาน หลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีข้อหา ในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐาน जोทก้งนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

มาตรา 14 ให้จัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์ โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 15 ภายใต้งบบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 16 คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือเมื่อมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งอุทธรณ์หรือคำร้องเช่นว่านั้นพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว

มาตรา 16 คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตามมาตรา 245 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 17 ในคดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน และกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หากมีการอุทธรณ์ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพร้อมความผิด

อื่นให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในความคิดอื่นซึ่งมิใช่ความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

มาตรา 18 ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยมิชักช้า และภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 16 และมาตรา 19 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในการกระทำกรรมอื่นซึ่งมิใช่ความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดคู่ความอาจฎีกาได้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 19 ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 18 วรรคหนึ่งแล้ว คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความ ฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟัง เพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัยก็ได้

เมื่อมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย

คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุเงื่อนไขเวลาของการสั่งไม่อนุญาต ที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตามมาตรา 262 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ระเบียบตามวรรคสี่ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 20 การอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มาตรา 102 บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับเสีทั้งหมด

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518

มาตรา 116 บรรดาวัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่นใด ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับเสียทั้งสิ้น

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 32 ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา 33 ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547

ข้อ 73 (การบรรยายฟ้อง) การบรรยายฟ้องคดีที่ขอริบทรัพย์สินของกลางต้องละเอียด ชัดแจ้งครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา และตามกฎหมายอื่นที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ และให้อ้างบทมาตราตามกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องริบทรัพย์สินของกลางให้ถูกต้องครบถ้วนอีกทั้งต้องมีคำขอให้ศาลพิพากษาริบของกลางทั้งนี้ให้สอดคล้องตรงกับความเห็นในสำนวน

ไม่ริบของกลาง ถ้ามีเหตุอันควรที่จะอุทธรณ์หรือฎีกาว่าให้ริบของกลาง ก็ให้ดำเนินคดีจนถึงที่สุด

หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๔ /วส๘ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๕ เรื่อง การยื่น คำร้องขอให้ริบทรัพย์สินของกลาง

หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส (สฟปพ.)๐๐๑๘/ว ๒๒๒ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ เรื่อง การแจ้งผลเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลาง

หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๒๗ (ปพ)/ว ๘๕ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดฯ (อภิชัย, 2553)

4.6 ผลที่ได้จากการจัดการความรู้ในเชิงนิติศาสตร์

4.6.1 การจัดการความรู้ทำให้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานและผ่านการทำงานมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญได้ถ่ายทอดไปยังองค์กรและบุคลากรอย่างถูกต้องและมีระบบ ทำให้องค์กรมีการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติงาน ทำให้้องค์สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจได้เป็นผลสำเร็จ และสามารถปรับตัวเปลี่ยนแปลงให้ยังคงมีประสิทธิภาพสูงเมื่อสังคมสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

4.6.2 สำนักงานอัยการสูงสุดมีภาระหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกทางอาญา สำนักงานคดียาเสพติด และพนักงานอัยการผู้มีหน้าที่ดำเนินคดียาเสพติดจึงเป็นส่วนหนึ่งของการอำนวยความสะดวกทางอาญาสำหรับสังคมไทย คดียาเสพติดซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมายหลายฉบับรวมทั้ง พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้ถูกตราขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถือเป็นกฎหมายของสังคม ทั้งนี้เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในสังคม ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการสำนักงานคดียาเสพติด หรือพนักงานอัยการที่ต้องดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งข้าราชการในสำนักงานอัยการสูงสุดผู้มีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ เช่น นิติกร ชุรการ เป็นต้น จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามภาระกิจจนประสบความสำเร็จได้จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ การจัดการความรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบุคลากรดังกล่าว

4.6.3 การจัดการความรู้ทำให้มีระบบการเข้าถึงความรู้ (KMS) เปรียบเสมือนเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน เมื่อมีการเรียนรู้ในการใช้ระบบแล้วสามารถค้นคว้าหาได้ง่ายดาย ทุกที่ ทุกเวลา หรือในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล (กฎหมาย, ระเบียบ) หรือเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ๆ ก็สามารถ

Upload เพิ่มเข้าไปในระบบได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ทำให้ความรู้ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันไปถึงผู้ที่ต้องการรู้ได้ตลอดเวลา (update) ทำให้ไม่ล้าสมัย ผลลัพธ์ที่ได้ คือ ประสิทธิภาพของพนักงาน อัยการ และประสิทธิภาพขององค์กร

4.6.4 การมี KM และ KMS จะช่วยในการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้หรือข้อมูลกันได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved